

Redengevende omschrijving langgevelboerderij

Dokter Verbeecklaan 40 te Sint Anthonis

gemeente Sint Anthonis

Martijn de Jong, MA

Algemene gegevens

Adres	: Dokter Verbeecklaan 40
Postcode	: 5845 CE
Plaats	: Sint Anthonis
Eigendom	: fam. Hendriks
Oorspronkelijke functie	: langgevelboerderij
Huidige functie	: woonboerderij met werkplaats
Bouwjaar	: 1936
Bezoekdatum	: 3 mei 2018
Datum rapport	: 16 mei 2018
Auteur	: Martijn de Jong, MA

Monumentenhuis Brabant B.V.
Markt 9
4931 BR Geertruidenberg
www.monumentenhuisbrabant.nl
T. 0162-511833
E. info@monumentenhuisbrabant.nl

Monumentenhuis Brabant B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Beschrijving

Situering, geschiedenis en hoofdvorm

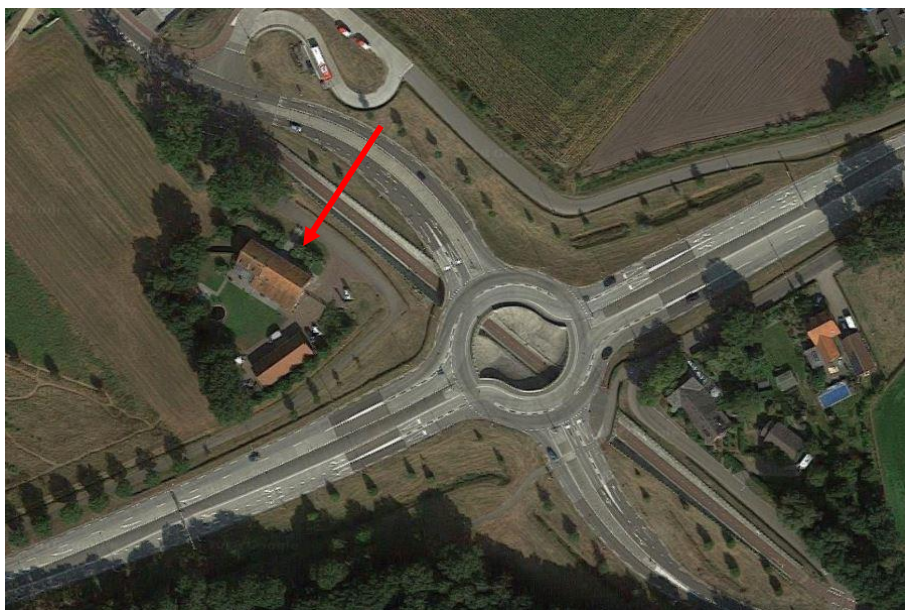
In het buitengebied even ten oosten van de kern van Sint Anthonis bevindt zich aan de Dokter Verbeecklaan 40 een voormalige langgevelboerderij uit 1936. De boerderij maakte deel uit van een agrarisch complex met verschillende opstallen. De opstallen zijn verdwenen of in eigentijdse vorm herbouwd. Deze beschrijving dient om de cultuurhistorische waarden van het exterieur van de langgevelboerderij vast te stellen. Het interieur is niet meegenomen in de beschrijving en waardering.

Tegenwoordig ligt de boerderij geklemd tussen de bebouwde kom van Sint Anthonis en de provinciale weg N272. De huidige Dokter Verbeecklaan is van oudsher een belangrijke verbindingsweg tussen Sint Anthonis en Boxmeer. De weg boog oorspronkelijk ter hoogte van de huidige rotonde af richting Boxmeer. Ten westen van de N272 vormt Dokter Verbeecklaan 40 nog de enige agrarische bebouwing. Tot 1942 was de boerderij gelegen in de voormalige gemeente Sambeek. Vervolgens behoorde het tot gemeente Oploo, Sint Anthonis en Ledeacker en sinds 1994 tot gemeente Sint Anthonis.

De boerderij staat met de nokas in het verlengde van de oude Dokter Verbeecklaan. Met de aanleg van de huidige rotonde is het wegtracé verlegd, waardoor de boerderij nu bereikbaar is middels een eigen weg.

De betreffende locatie ten oosten van de dorpskern van Sint Anthonis. De rode pijl markeert de locatie van de boerderij. Bron: Google Maps.

*De ligging van het boerderijcomplex. De rode pijl duidt de boerderij aan.
Bron: Google Maps.*

Op het Kadastraal Minuutplan van 1811-1832 wordt reeds een agrarisch complex aangeduid op deze locatie, waarbij de boerderij eveneens in het verlengde van de weg ligt en de schuur haaks op de weg is gelegen. De huidige boerderij kent dus een oudere voorganger. Op topografische kaarten vanaf 1900 tot eind jaren '30 blijft de situatie vrijwel onveranderd. Vanaf 1938 verschijnt de in 1936¹ gebouwde boerderij voor het eerst ook op de topografische kaarten.

Kadastraal Minuutplan 1811-1832, gemeente Sambeek, sectie A, blad 03. De huidige boerderij heeft een 19de-eeuwse of mogelijk nog oudere voorganger gekend. Bron: Beeldbank Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

¹ www.bagviewer.kadaster.nl < 8 mei 2018 >.

Topografische kaart van 1935. Hierop is nog de oude boerderij met schuur weergegeven. Bron: topotijdreis.nl.

Topografische kaart van 1938. Hierop is de nieuwe situatie weergegeven. Bron: topotijdreis.nl.

Oude luchtfoto van het boerderijcomplex, 1974. Foto: Jan Waarma. Bron: BHIC.

Het exterieur van de boerderij heeft verschillende wijzigingen ondergaan de afgelopen decennia. De meest ingrijpende wijzigingen hebben zich aan de linker kopgevel en achtergevel voorgedaan. De schuur, die vermoedelijk tegelijk met de huidige boerderij was gebouwd, is inmiddels gesloopt en vervangen door een moderne schuur op dezelfde voetprint.

De langgevelboerderij is opgebouwd vanuit een rechthoekige plattegrond onder een zadeldak bedekt met rode Tuile du Nord (3 kops) pannen. De gevels zijn opgetrokken uit een paarsrode baksteen en gemetseld in kettingverband met knipvoeg. Het trasraam onder rollaag heeft een terugliggende voeg. De boerderij heeft aan de achterzijde een lagere zijbeuk over de gehele lengte van het bedrijfsgedeelte, oorspronkelijk bestemd voor het houden van varkens.

Voorgevel

Met de voorgevel wordt lange gevel aan de straatzijde bedoeld. De gevel wordt afgesloten door een samengestelde bloktand en is voorzien van een zinken mastgoot. De gevel bevat ter hoogte van het bedrijfsgedeelte drie 4-ruits stalramen van beton met ventilatieklep onder anderhalf steens rollaag. De stalramen zijn voorzien van achterzetbeglazing. Uiterst links in de gevel een smeedijzeren staafanker. Tussen het tweede en derde stalraam een klein houten hooiluik met smeedijzeren gehengen. In het luik is een gat gemaakt ten behoeve van de achtergelegen ventilatie installatie. Rechts van de stalramen een houten loopdeur met enkelruits bovenlicht in houten kozijn onder anderhalf steens rollaag, vermoedelijk uit de bouwtijd. De hardstenen neuten en dorpel zijn vernieuwd. Ter hoogte van het woongedeelte een centrale voordeur met aan weerszijden een venster. Elk venster bestaat uit twee ramen met houten stijl ertussen. Elk raam heeft een 4-ruits bovenlicht. De kozijnen zijn oorspronkelijk met de oorspronkelijke houten rolluiken intact. De ramen zijn vernieuwd en voorzien van dubbelglas. De vensters bevinden zich onder een anderhalf steens rollaag en zijn voorzien van een bakstenen lekdorpel. Boven het rechter venster is een deel van het metselwerk vernieuwd. De voordeur ligt verdiept in de gevel en is geheel gaaf uit de bouwtijd, m.u.v. de deurknop en brievenbus. De deur heeft onder twee verticale gebosseerde panelen met daarboven 9 kleine ramen van figuurglas, voorzien van geprofileerde raamhouten. Boven de deur een 6-ruits bovenlicht met figuurglas. Kozijn,

raamhouten en terrazzo dorpel dateren allen uit de bouwtijd. Boven het woongedeelte zijn vier dakramen in het dakvlak geplaatst.

Voorgevel

Voorgevel bedrijfsgedeelte

Bloklijst in voorgevel

Stalraam met achterzetraam

Voordeur woongedeelte

Detail voordeur

Eén van twee vensters in de voorgevel

Linkerzijgevel

De linkerzijgevel is sinds de bouwtijd op bepaalde plaatsen gewijzigd ten behoeve van het huidige gebruik. De oorspronkelijke grote staldeur en beide loopdeuren zijn vervangen door glasdeuren.

De gevel wordt beëindigd door een samengestelde bloklijst. De gevel bevat op de begane grond v.l.n.r. een 4-ruits stalraam van beton onder anderhalf steens rollaag met ventilatieklep, dubbele houten openslaande deuren met enkel raam onder hardstenen latei en met hardstenen neuten en dorpel, nogmaals een identiek 4-ruits betonnen stalraam, nogmaals dubbele

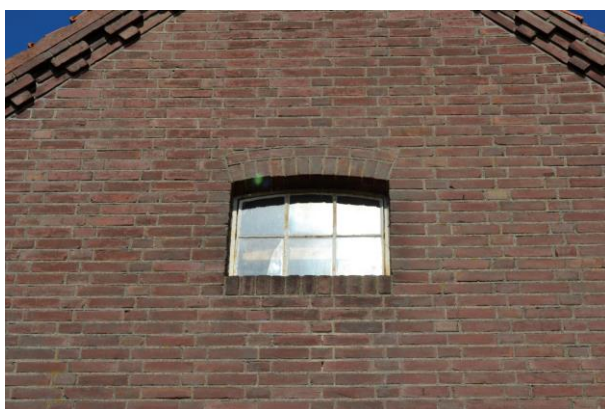
openslaande deuren, nogmaals een 4-ruits betonnen stalraam en uiterst rechts een enkele houten deur met enkel raam onder hardstenen latei en met hardstenen neuten en dorpel. Centraal in de gevel op zolderhoogte een getoogd hooiluik van hout onder samengestelde segmentboog, met ijzeren gehengen, rollaag onder. Daarboven nog een getoogd gietijzeren 6-ruits stalraam met rollaag onder en samengestelde segmentboog boven. Links in de gevel is een ronde opening aangebracht ten behoeve van ventilatie.

Linkerzijgevel

Detail linkerzijgevel met hooiluik

Detail linkerzijgevel met stalraam en bloklijst

Rechterzijgevel

De rechterzijgevel bevat op de begane grond twee enkelruits vensters met 6-ruits bovenlicht, onder anderhalf steens rollaag en met bakstenen lekdorpel en rollaag onder. De kozijnen zijn oorspronkelijk inclusief het oorspronkelijke houten rolluik. De ramen zijn vernieuwd en voorzien van dubbelglas. Op verdiepingshoogte drie enkelruits vensters met 3-ruits

bovenlicht onder anderhalfsteens rollaag en met bakstenen lekdorpel. De kozijnen zijn oorspronkelijk, de ramen vernieuwd en voorzien van dubbelglas. Daarboven één enkelruits venster met 3-ruits bovenlicht onder anderhalfsteens rollaag met bakstenen lekdorpel. Zowel het kozijn, als het raam zijn nog oorspronkelijk en voorzien van enkelglas. De gevel wordt beëindigd door een samengestelde bloklijst.

Rechterzijgevel

Venster in rechterzijgevel

Rechterzijgevel met venster op de verdieping en zolder

Achtergevel

De achtergevel is onder te verdelen in het woonhuisgedeelte en de zijbeuk met de voormalige varkensstal. Van de voormalige boerderij is de achtergevel het meest gewijzigd ten opzichte van de bouwtijd.

Ter hoogte van het woongedeelte is een moderne overkapping aangebracht. In het dakvlak zijn later twee dakkapellen aangebracht met elk drie ramen en gedekt met rode Tuille du Nord pannen. Rechts daarvan twee dakramen boven het voormalige bedrijfsgedeelte. De gevel wordt beëindigd door een samengestelde bloktandlijst.

Links in de gevel een vernieuwde deur met enkel raam en bovenlicht onder anderhalf steens rollaag. Het kozijn is mogelijk ouder. Deur, raam en hardstenen dorpel zijn vernieuwd. Rechts van de deur een smal, staand enkelruits venster met 2-ruits bovenlicht onder anderhalfsteens rollaag en met bakstenen lekdorpel. Het kozijn is mogelijk ouder. Het raam en bovenlicht zijn vernieuwd. Rechts van het raam een recentere houten pui

onder anderhalfsteens rollaag, met hardstenen dorpel en met zogenaamd melkmeisje, bestaande uit moderne deur met raam en bovenlicht geflankeerd door staande vensters met bovenlicht. In de linker kopgevel van de lagere zijbeuk een enkelruits venster onder rollaag. De kopgevel wordt beëindigd door een dubbele, licht uitkragende strekkenlaag en boeiboord met zinken kraal. De achtergevel van de lagere beuk bevat links een dichtgezette deuropening met rechts daarnaast een moderne houten deur met raam. Aan de duimen in de gevel is nog te zien dat zich hier enkele staldeuren hebben bevonden. Rechts daarvan twee getoogde stalvensters (van verschillende grootte) met vernieuwde ramen onder segmentboog en met bakstenen lekdorpel, een vierkant enkelruits venster onder strek met hardstenen lekdorpel. Vervolgens een verticaal getoogd venster in de opening van een voormalige varkensdeur, onder segmentboog met hardstenen dorpel, een ijzeren muuranker, een vierkant enkelruits venster onder strek met hardstenen lekdorpel, een moderne deur met enkel raam, een muuranker, nogmaals een vierkant venster onder strek en uiterst rechts nog een voormalige varkensdeuopening met later aangebracht getoogd venster, onder segmentboog en met hardstenen dorpel. Alle oorspronkelijke duimen van voornoemde deuropeningen bevinden zich nog in het muurwerk.

Achtergevel

Vernieuwde deur in achtergevel.

Verticaal venster in achtergevel

Recentere pui met melkmeisje

Voormalige staldeuropeningen in achtergevel

Verskillende typen venster in achtergevel, waaronder in de vm. varkensdeuropening

Waardering

Cultuurhistorische waarden

De boerderij aan de Doctor Verbeecklaan 40 is cultuurhistorisch van belang als uitdrukking van de sociaaleconomische en agrarische ontwikkeling van het buitengebied ten oosten van de dorpskern van Sint-Anthonis in het tweede kwart van de twintigste eeuw.

Architectuur- en kunsthistorische waarden

De boerderij is van architectuurhistorische waarde vanwege de sobere doch functionele vormgeving en karakteristieke detaillering van gevelbeëindigingen en voordeur.

Situationele en ensemblewaarden

De boerderij is van situationele waarde als verwijzing naar en relict van de historische stedenbouwkundige structuur van het omliggende gebied vóór de aanleg van de provinciale weg. Er is geen sprake van ensemblewaarden. De boerderij is van beeldbepalende waarde voor haar directe omgeving.

Gaafheid en herkenbaarheid

De boerderij is van belang vanwege de herkenbaarheid en gaafheid van de hoofdvorm en herkenbaarheid van de scheiding in woon- en bedrijfsgedeelte. Dit geldt in het bijzonder voor de voorgevel en rechterzijgevel. De linkerzijgevel en achtergevel zijn op meerdere plaatsen gewijzigd, waardoor de herkenbaarheid is aangetast. De boerderij is van waarde vanwege de gaafheid van voorgevel en rechterzijgevel.

Zeldzaamheid

Vanwege de gaafheid en herkenbaarheid van hoofdvorm, gevelindeling en detaillering van de voorgevel en rechterzijgevel is sprake van relatieve zeldzaamheid op lokaal niveau.